

فناوری اطلاعات رویکردی مؤثر در توسعه استانداردهای منابع انسانی

مجید عرب - رئیس اداره بهبود روش ها و تدوین شرح وظایف اداره کل امور اداری و تشکیلات وزارت آموزش و پرورش

Email: majidarab2002@yahoo.com

تواناسازی اندیشه نیروهای جوان و بهره گیری از تکنولوژی اطلاعات یا تکنولوژی تبادل و ارتباط اطلاعات و همان (IT) و (ICT) خواهد بود.

در آخرین تعریفی که از فناوری اطلاعات شده است فناوری اطلاعات عبارت از روش ها و امکانات پرورش و انتقال اطلاعات با هدف افزایش آگاهی و بصیرت و نظم می باشند. بنابراین تعریف فناوری اطلاعات تولیدکننده آگاهی و بصیرت و نظم و زیر بنایی محکم برای توسعه پایدار هزاره سوم می باشد. از این رو علامت اختصاری SPO تعبیری جدید از IT در زبان انگلیسی می باشد که در مفاهیم امنیت (security)، قدرت (power) و فرصت (opportunity) گرفته شده است.

در یک نگاه فن آوری اطلاعات همانند رسانه های گروهی نظیر رادیو و تلویزیون عمل می کند چرا که رسانه های گروهی هدف شان ارتقا سطح فرهنگ عمومی است و ابزاری که برای رسیدن به مقصود استفاده می کنند به بخش های نرم افزاری (برنامه ها و تولیدات) و سخت افزاری تقسیم می شود و پرونده و آرمان تکنولوژی اطلاعات یا تکنولوژی تبادل اطلاعات تولید و نشر اطلاعات و دانش به پشتوانه سخت افزارها و نرم افزارها است.

شبکه جهانی اینترنت از مهمترین حوزه های ارتباط و تبادل اطلاعات و بارزترین مصداق برای فناوری اطلاعات است. تسهیلات این شبکه جهانی به صورت روزافزون توسط دانش پژوهان، دانشجویان و کارشناسان مورد بهره برداری قرار می گیرد و نقش بی رغیب و بی چون و چرایی را در تولید دانش برعهده دارد.

منابع انسانی متخصص در عصر اطلاعات:

پس از آغاز انقلاب صنعتی نظام های آموزشی

است. در عصر اطلاعات دانایی زیربنای ارزش افزوده و رشد اقتصادی است و رشد اقتصادی توانایی و قدرت را به همراه دارد. یعنی در یک کلام دانایی، توانایی است. در این عصر، درس پایه اطلاعات و اندیشه خلاق انسانی اجرای عملیات تکراری به ماشین سپرده خواهد شد و انسان آزاد خواهد شد تا به آنچه ویژگی انسانی است یعنی اندیشیدن بپردازد.

کارکرد مدارس در عصر حاضر

فقط به انتقال دانش و مهارت محدود

نمی شود، بلکه رسالت مدارس

شکستن دیوارهای دانش، گسترش

ارتباطات و راهنمایی و هدایت

دانش آموز به منابع اطلاعات و رسیدن

به خودانگاری در این مسیر می باشد

ملت هایی که در فرهنگ و ادبیات سیاسی به ملت های جنوب یا جهان سوم تلقی شده اند نوید می یابند که با ورود به عصر اطلاعات، انحصار تکنولوژیک و ابزاری کشورهای صنعتی کم رنگ خواهد شد و می توان با حضور قدرتمند در این عصر به توسعه اقتصادی، فرهنگی و اجتماعی دست یافت و کشورهای شمال که بزرگترین برنده مسابقه در عصر صنعت و تکنولوژی هستند ناچارند از هم اکنون حضور نیروی اندیشه موجود در کشورهای جنوب با جمعیتی افزون بر پنج میلیارد و دویست میلیون نفر را در مسابقه ای جدید در عصر اطلاعات ببینند و این در صورت

مقدمه

این مقاله با پرداختن به نقش فناوری اطلاعات به عنوان زیربنای توسعه پایدار در هزاره سوم قصد دارد جایگاه و اهمیت توجه به این پدیده را در تدوین و توسعه استانداردهای منابع انسانی خصوصاً در نظام آموزشی کشور که رسالت پرورش نیروی انسانی مورد نیاز بخش های مختلف صنعتی و اقتصادی را به دوش می کشد روشن و شفاف نماید.

چالش های عصر اطلاعات و ارتباطات:

فرهنگ و تمدن بشری با پشت سر گذاردن اعصار کشاورزی و صنعت، در آستانه سومین تحول اساسی و ورود به عصر اطلاعات قرار دارد. شروع هر عصر با مسابقه ای جدید که دارای قوانین و مقررات تازه برای توسعه می باشد، آغاز می گردد و عقب افتادگی در ادوار قبلی تأثیر به سزا برای اقتدار در عصر اطلاعات ندارد بنابراین بایستی در این عصر با قدرت حاضر شد. بنابراین تعریف انجمن مهندسان صنایع ایالات متحده آمریکا از تولید (هر گونه تولید نرم افزاری و سخت افزاری)، تولید انتقال دانایی به ماده محمل است. و ارزش افزوده متناسب با میزان دانش انتقال یافته به محصول است. ارزش افزوده تراشه یا ریزپردازنده رایانه ای را در نظر بگیرید که از گردهمایی بی ارزشترین و فراوانترین مواد در طبیعت یعنی کریستال های سیلیسیوم و دانش و اطلاعات نوین تولید و فراهم آمده است.

دانایی محصول تعامل اندیشه و اطلاعات است و اندیشه ویژه انسان است و مطابق با تحلیل و پیش بینی تافلر در کتاب موج سوم، در عصر اطلاعات انسان فرهیخته محور توسعه

گسترش فناوری اطلاعات در جامعه محسوب نمود. چراکه تاکنون نظام مشخص و مدون اطلاعاتی طراحی و طرح ریزی نشده است و از اطلاعات تولیدشده، میزان، کیفیت و شکل آن اطلاعات صحیح و کاملی در دست نبوده و زیرساخت های سخت افزاری لازم برای تبادل اطلاعات از گسترش و استانداردهای کیفی لازم برخوردار نیستند. در بخش منابع انسانی نیز نیروهایی با کیفیت بالا و متناسب با نیاز پرورش نمی یابند و تاکنون نیروهای جوان با استعدادهای ذاتی و کوششی خودجوش در این مسیر گام برداشته اند.

توصیه ها:

درانتها پیشنهاد می شود، اکنون که آموزش و پرورش کشور در استانداردهای منابع انسانی خود نخستین گام ها را برمی دارد بایدست توجه نمود که آموزش در هزاره سوم به سوی آموزشهای مجازی و خودآموزی از طریق شبکه پیش می رود. بنابراین لازم است نظام آموزشی ما با سرمایه گذاری زیر بنایی در منابع انسانی و تغییر در محتوا و برنامه های آموزشی خود شیوه بهره گیری از اطلاعات را در مقاطع مختلف تحصیلی بگنجانند. پس لازم است در تدوین استانداردهای معلمان و مربیان شاخص های تسلط معلمان به فناوری اطلاعات و همچنین آموزش بر مبنای فناوری اطلاعات طراحی نماید، به گونه ای که مربی و معلم به عنوان راهنما در دستیابی به اطلاعات و دانش آموختگان این نظام را به عنوان به دانش پژوهنده برای ورود به عصر اطلاعات و اندیشه آماده سازد. در این راستا لازم است استانداردهای منابع انسانی آموزش و پرورش از نگاه به گذشته و درک وضعیت موجود آغاز و با رویکرد به سوی آینده توسعه و بهبود یابد. افزایش توانایی معلمان در بکارگیری فناوری اطلاعات در برنامه های آموزشی، تجهیز مدارس با نرم افزارها و سخت افزارهای مورد نیاز و آموزش دانش آموزان برای بهره برداری از فناوری اطلاعات. از استراتژی های آموزش و پرورش می باشد.

منابع و مآخذ:

- ۱- سازمان پژوهش و برنامه ریزی کتب درسی، وزارت آموزش و پرورش، مجموعه مقالات سمینار تکنولوژی اطلاعات و ارتباطات، تهران- ۱۳۸۲.
۲. Retrieve , ۲۰۰۳/۱۲/۲۵ from <http://www.irandoc.ac.ir-full-text-art.htm> - ICT seminar.
۳. Retrieve , ۲۰۰۳/۱۲/۲۲ from <http://www.ace.com.au/ace> ۲۰۰۳ national conference.
۴. Retrieve , ۲۰۰۳/۱۲/۲۰ from <http://www.irandoc.ac.ir-full-text-art.htm> - ICT seminar.

پی نوشت:

۱. قدیری بشر دوست، محمد - مجموعه مقالات سمینار تکنولوژی اطلاعات، مقاله دانش آموز پژوهنده و سازمان یادگیرنده در فناوری اطلاعات و ارتباطات، تهران- ۱۳۸۲.
۲. تابش، یحیی - مجموعه مقالات سمینار تکنولوژی اطلاعات، مقاله آشنایی با تجربه شبکه مدرسه، تهران- ۱۳۸۲.

آموزشی کشورها با خروج از آموزش سنتی و کلاسیک به معلمینی باشاخص ها و استانداردهای راهبری دانش آموز پژوهنده نیاز خواهند داشت. در سال های اخیر در کشورهای مختلف جهان خصوصاً کشورهای صنعتی تلاش هایی برای شناسایی شاخص های نیروی انسانی با صلاحیت و شایسته و تعریف استانداردهای منابع انسانی آغاز شده است. نهضت استانداردهای منابع انسانی در جهان کوششی نوین برای هدایت و اعتلای اندیشه و انسان فرهیخته است. این نهضت بدون پشتوانه Information Technology در عصر اطلاعات ناموفق خواهد بود.

کشورهایی نظیر استرالیا به گونه ای گسترده و از طریق وارد نمودن استانداردها در بحث آموزش و پرورش به برنامه ریزی بنیادی برای بهبود کیفیت منابع انسانی خود پرداخته اند. منابع انسانی آموزش و پرورش برای انجام رسالت خود در عصر اطلاعات و هزاره سوم که همانا پرورش انسان فرهیخته است بایستی استفاده از فناوری اطلاعات را در آموزش و یادگیری بیاموزند. کشورهای اروپایی همگام با اهداف برنامه استراتژی، نسل جوان خود را برای استفاده از فناوری اطلاعات آماده می سازد. از جمله این برنامه ها می توان به کشور آلمان اشاره کرد که در مدارس ۸۰۰۰ خط اتصال اینترنت برای دانش آموزان ایجاد کرده است و کشور فرانسه برای اتصال تمامی مدارس راهنمایی و دبیرستان ها و ۱۱۴۰ از مدارس ابتدایی به استفاده خط اینترنت اقدام کرده است. پس یادگیری فناوری اطلاعات و بهره برداری از اینترنت به عنوان یک واحد درسی ضروری است و هم چنین انتشار کتابها و مقاله های مربوط به این فناوری از الزامات آن می باشد.

کشوری نظیر هندوستان در دهه گذشته یکی از بزرگترین تولیدکنندگان دانش و اطلاعات در جهان است و آغازکننده و الگوی خوبی برای سایر کشورهای در حال رشد در زمینه توجه به منابع انسانی به حساب می آید. میزان بهره گیری از IT و ICT در مراکز تحقیقاتی دولتی و دانشگاهها در داخل کشور ما نیز روبه افزایش است و در پژوهش های مختلف که در مراکز دانشگاهی و سازمان های دولتی و غیردولتی انجام می پذیرد به مطالعه اینترنتی توجه می شود. کاهش در هزینه ها سهولت استفاده و صرفه جویی در وقت از جمله عوامل توجه و استفاده از فناوری اطلاعات می باشد. اما هنوز نمی توان این رشد را نشانگر

با هدف تأمین نیروی انسانی مورد نیاز بخش صنعت مدارس رابنیاد نهاد که هم اکنون در بسیاری از کشورها فعالیت آنها به عنوان وظیفه اصلی نظام آموزش به شمار می آید. اما این مدارس با شروع عصر اطلاعات و شکستن مرزهای دانش و ارتباطات و ورود به اقتصاد جهانی دیگر جایگویی نیازهای جامعه جهانی نیستند. در این عصر که دانش رشد انفجارگونه دارد و اطلاعات طول عمر کم دارد بخش های مختلف کشاورزی، صنعت، اقتصاد و سیاست، انسان هایی با اطلاعات ثابت و کلاسیک را نمی پذیرد. کارکرد مدارس در این عصر دیگر به انتقال دانش و مهارت محدود نمی شود، بلکه رسالت مدارس شکستن دیوارهای دانش، گسترش ارتباطات و راهنمایی و هدایت دانش آموز به منابع اطلاعات و رسیدن به خودتکایی در این مسیر می باشد. محیط های یادگیری اینترنتی، یا همان محیط های آموزش مجازی یک نظام و ساختار آموزشی فراهم می آورند که در آن فرآیند آموزش و تعامل بین عوامل درگیر در محدوده ای که الزامات تابع عوامل و شرایط فیزیکی نیست، انجام می پذیرد. ساختن چنین اسکلتی بر اساس ساخت های مبتنی بر سیستم های آموزش به کمک رایانه، اینترنت، شبکه های محلی و وب می باشد. البته هر سیستم آموزشی به کمک رایانه نمی تواند ما را به یک محیط یادگیری مجازی برساند. شکل گیری یادگیری اینترنتی، به سیستم ها و ساختارهای خاص مبتنی بر آن نیاز دارد از جمله نیروی انسانی متخصص که بتواند به عنوان راهنما، دانش آموزان را به حوزه های اطلاعات مورد نیاز سوق داده و توانایی کار در محیط های مجازی یادگیری را در دانش آموزان پرورش دهد. بنابراین نظام